estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 5

Alice Munro

Estimada vida

Traduït de l'anglès per
Dolors Udina

CLUB EDITOR
BARCELONA

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 6

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 7

ARRIBAR AL JAPÓ

Un cop va haver pujat la maleta al tren, en Peter semblava que tingués pressa per sortir del mig, però no per marxar. Va dir que és que li feia por que el tren comencés a moure's. S'estava a l'andana, mirant per la finestra i fent adéu amb la mà. Somrient, saludant. El somriure que feia a la Katy era obert, lluminós, sense cap ombra de dubte, convençut que la nena i ell sempre serien una meravella l'un per a l'altre. El somriure cap a la seva dona semblava esperançat i lleial i anava acompanyat d'una mena de determinació, una cosa que no era fàcil d'expressar amb paraules i que potser no es podria expressar mai. Si la Greta hagués comentat una cosa així, ell li hauria dit que era una bestiesa, i ella hi hauria estat d'acord, convençuda que era poc natural que unes persones que es veien cada dia, constantment, s'haguessin de donar explicacions de cap mena.

Quan en Peter era un bebè, la seva mare havia travessat amb ell a coll unes muntanyes de les quals la Greta sempre oblidava el nom per fugir de la Txecoslovàquia soviètica i entrar a l'Europa occidental. Anaven amb més gent, és clar. La intenció del pare d'en Peter era marxar amb ells però el van tancar en un sanatori just abans de la data de la sortida secreta. Havia de seguir-los quan pogués, però es va morir.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 8

—Ja he llegit històries d'aquestes —va dir la Greta quan en Peter l'hi va explicar per primer cop. Va afegir que, en aquestes històries, el nadó esclafia a plorar i invariablement l'havien d'ofegar o escanyar perquè el plor no posés en perill tot el grup clandestí.

En Peter va dir que no havia sentit mai res d'igual i que no sabia dir què hauria fet la seva mare en aquestes circumstàncies.

El que sí que va fer va ser arribar a la Colúmbia Britànica, on va perfeccionar l'anglès i va aconseguir una feina per donar classes del que llavors es deia Pràctiques Comercials a alumnes d'institut. Va pujar en Peter tota sola i el va enviar a la universitat, i ara era enginyer. Quan la mare els anava a veure, primer al pis i més endavant a la casa on vivien, sempre s'estava asseguda a l'habitació del davant i no entrava mai a la cuina fins que la Greta no l'hi convidava. Era la seva manera de ser. Portava la discreció fins a l'extrem. No cridar l'atenció, no ficar-s'hi, no suggerir res, tot i que superava de molt la seva jove en totes les arts o tècniques domèstiques.

A més a més, havia deixat el pis on vivia amb en Peter i s'havia traslladat a un pis més petit sense cap altra habitació i amb espai únicament per a un sofà llit. ¿O sigui que en Peter no podrà tornar a casa amb la mare? La Greta li feia broma, però ella reaccionava desconcertada. No li feien gràcia les bromes. Potser era un problema d'idioma, però ara l'anglès era la seva llengua habitual i de fet l'única que en Peter sabia. Ell estudiava Pràctiques Comercials —tot i que no amb la seva mare— mentre la Greta estudiava el *Paradís*

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 9

perdut. La Greta evitava com la pesta tot el que fos útil. Ell, en canvi, feia el contrari.

A través del vidre, i com que la Katy no estava disposada a deixar de saludar, no van tenir més remei que fer-se ganyotes còmiques o més aviat poca-solta. Ella pensava que era un home molt guapo i que no semblava que en fos conscient. Duia els cabells tallats al raspall, que era la moda en aquell moment —sobretot si eres enginyer o una cosa semblant— i tenia una pell clara que mai s'enrojolava com la d'ella ni li sortien taques de sol sinó que se li emmorenia uniformement a qualsevol època de l'any.

Les seves opinions eren una mica com la seva pell. Quan sortien de veure una pel·lícula, ell mai no en volia parlar. Deia que era bona, o força bona, o correcta. No veia cap necessitat de continuar-ne parlant. Mirava la televisió i llegia un llibre si fa no fa de la mateixa manera. Era de bona fe amb aquesta mena de coses. Segur que els autors ho havien fet tan bé com podien. La Greta solia contradir-lo i li preguntava amb impertinència si diria el mateix d'un pont. Els que feien el pont ho feien tan bé com podien, però si el pont queia, és evident que no era prou.

En comptes de discutir, ell reia.

No és el mateix, deia.

¿No?

No.

La Greta hauria d'haver-se adonat que aquesta actitud —tolerant, de no intervenció— era una benedicció per a ella, perquè ella era poeta i en els seus poemes hi havia coses que no eren gens alegres ni fàcils d'explicar.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 10

(La mare d'en Peter i les persones amb qui ell treballava —els que ho sabien— encara deien poetessa. Ella l'havia ensinistrat a no fer-ho. Val a dir que no calia. Ni calia ensinistrar els parents que havia anat deixant enrere al llarg de la vida ni la gent que la coneixia ara en el seu paper d'esposa i mare, perquè no sabien res d'aquesta peculiaritat.)

Seria difícil, més endavant, explicar què era correcte i què no en aquell temps. Podies dir: bé, el feminisme no ho era. Però llavors havies d'explicar que feminisme no era ni tan sols una paraula que fes servir ningú. Després la qüestió se't complicava per explicar que tenir una idea important, ja no diguem una ambició, o simplement llegir un llibre de debò, podia ser considerat sospitós, relacionat amb la pneumònia que pogués tenir un fill teu, i que una declaració política en una festa de la feina del marit podia costar-li un ascens. No importava gaire de quin partit polític es tractés. La qüestió era fer tancar la boca a una dona.

La gent reia i deia: Oh, segur que fas broma, i tu deies: Sí, però només a mitges. Llavors ella deia: en canvi si escrivies poesia era una mica més segur ser dona que no home. Aquí és on entrava la paraula "poetessa", com un cotó de sucre de fira. En Peter no ho hauria vist així, deia ella, però és clar, ell havia nascut a Europa. Sí que hauria entès què se suposava que havien de pensar d'aquestes coses els seus companys de feina.

Aquell estiu, en Peter havia d'anar-se'n un mes o potser una mica més a dirigir un projecte a Lund, al nord del país, de

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 11

fet, tan al nord com podies arribar a la península. No hi havia possibilitats d'allotjament per a la Katy i la Greta.

La Greta, però, a la biblioteca de Vancouver havia treballat amb una noia que s'havia casat i se n'havia anat a viure a Toronto, i amb qui encara tenia contacte. La noia i el seu marit tenien previst anar a passar un mes a Europa aquell estiu —ell era professor— i havia escrit a la Greta preguntant-li si ella i la seva família els podien fer el favor —era molt educada— d'ocupar la casa de Toronto una part del mes per no deixar-la tants dies buida. I la Greta li havia contestat que en Peter no hi podria anar però que acceptava l'oferiment i hi aniria amb la Katy.

Era per això que ara es deien adéu amb la mà sense parar des de l'andana i des del tren.

En aquell temps hi havia una revista que es deia *The Echo Answers* i que es publicava a Toronto de manera irregular. La Greta l'havia trobada a la biblioteca i hi havia enviat uns quants poemes. N'hi van publicar un parell i, de resultes d'això, quan l'editor de la revista va anar a Vancouver, la tardor anterior, la va convidar a una festa, amb altres escriptors, perquè el pogués conèixer. La festa era a casa d'un escriptor que li sonava de nom. Com que era a última hora de la tarda, quan en Peter encara era a la feina, va trucar a un cangur i va agafar l'autobús de North Vancouver per Lions Gate Bridge i Stanley Park. Després va haver d'esperar un altre autobús davant de la badia de Hudson i fer un llarg recorregut fins al campus de la universitat, que era on vivia

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 12

l'escriptor. Va baixar a l'últim cap de carrer i el va recórrer comprovant els números de les cases. Duia uns talons alts que la feien anar a poc a poc, i també el seu vestit negre més sofisticat, amb cremallera al darrere, cenyit a la cintura i sempre una mica massa estret als malucs. Tot plegat li donava un aspecte una mica ridícul, pensava mentre avançava mig ensopegant pel carrer sinuós sense voreres, sense ningú a la vista, quan queia la tarda. Cases modernes amb finestrals, com a qualsevol barri amb pretensions, res a veure amb la mena de barri que s'esperava trobar. Començava a preguntar-se si no s'havia equivocat de carrer, i no li hauria sabut gens de greu. Podria tornar a la parada de l'autobús i asseure's al banc. Podria treure's les sabates i preparar-se per al llarg recorregut solitari de tornada a casa.

Però va veure cotxes aparcats i el número que buscava, i ja va ser massa tard per fer mitja volta. L'enrenou s'esquitllava per la porta tancada i va haver de trucar dos cops al timbre.

La va rebre una dona que semblava que esperés algú altre. Rebre no era ben bé la paraula: la dona va obrir la porta i la Greta va dir: "M'imagino que la festa deu ser aquí".

"¿A tu què et sembla?", va dir la dona, i es va repenjar al marc de la porta barrant-li el pas fins que ella, la Greta, va dir: "¿Puc entrar?", i llavors va fer un gest que va semblar causar-li un dolor considerable. No va demanar a la Greta que la seguís, però ella la va seguir de totes maneres.

Ningú no li va dir res ni es va fixar en ella, però, al cap d'una estona, una noia adolescent li va acostar una safata plena de gots amb una mena de llimonada rosa. La Greta en va agafar un, se'l va beure d'un glop com una assedegada i

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 13

en va agafar un altre. Va donar les gràcies a la noia i va intentar fer conversa sobre el camí llarg i la calor, però la noia no hi tenia cap interès i va continuar la seva feina.

La Greta anava canviant de lloc. No parava de somriure. Ningú no semblava reconèixer-la ni alegrar-se de veure-la, i de fet ¿per què se n'havien d'alegrar? Molts ulls s'entretenien un moment al seu voltant i després continuaven les converses. Reien. Tothom tret de la Greta compartia amics, acudits, secrets a mitges, tothom semblava haver trobat algú que l'acollís. Tret dels adolescents, que continuaven emmurriats i repartint begudes rosa sense treva.

No ho va deixar córrer, però. L'alcohol hi ajudava, i va decidir que agafaria un altre got quan passessin amb la safata. Va buscar una colla on hi hagués un forat per incorporar-se a la conversa. Va pensar que n'havia trobat una en sentir títols de pel·lícules, pel·lícules europees com les que començaven a fer-se a Vancouver en aquell temps. Va sentir el títol d'una que havia anat a veure amb en Peter. *Els quatrecents cops*. "Ep, jo l'he vista." Ho va dir en veu alta i entusiasta i tots se la van mirar. Un d'ells, el que portava la veu cantant, va dir: "¿Ah sí?".

La Greta estava borratxa, és clar. Un Pimm's núm. 1 i un suc de raïm rosat engolit en un instant. No es va prendre el desdeny seriosament, com podria haver-se'l pres en condicions normals. Va continuar a la deriva, conscient que en certa manera estava desorientada però amb la sensació que hi havia una atmosfera de permissivitat vertiginosa a la sala i que era igual que no fes amics, podia anar amunt i avall i anar opinant sobre el que volgués.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 14

En un passadís hi havia un grup de gent important. Entre ells hi va veure l'amfitrió, l'escriptor el nom i la cara del qual li sonaven de feia tant de temps. Parlava en veu molt alta i frenètica i tant ell com un parell d'homes més irradiaven perill, com si els costés tan poc insultar-te com mirar-te. Les que va deduir que eren les seves dones completaven el cercle on havia intentat infiltrar-se.

La dona que li havia obert la porta, i que també era escriptora, no era de cap colla. La Greta va veure que es girava quan algú la va cridar. El nom era el d'una col·laboradora de la revista que li havia publicat els poemes. Amb aquesta excusa, ¿no seria possible acostar-se-li i presentar-s'hi? ¿Una persona del mateix nivell, malgrat la tibantor amb què l'havia rebut?

Tanmateix, en aquell moment la dona tenia el cap repenjat a l'espatlla de l'home que l'havia cridat, i no s'haurien pres gens bé una interrupció.

Aquesta reflexió li va fer venir ganes de seure i, com que no hi havia cadires, es va asseure a terra. Se li va acudir una idea. Va pensar que, quan anava a una festa d'enginyers amb en Peter, l'ambient era agradable però la conversa avorrida i que era així perquè la importància de cadascú ja estava fixada i establerta com a mínim durant aquella estona. En canvi, aquí ningú no anava segur. Tothom podia fer judicis a l'esquena dels altres, fins i tot dels més coneguts i publicats. Podies adoptar un aire de distinció o d'enginy fossis qui fossis.

I aquí s'havia trobat desesperada perquè algú li llancés un os de conversa per molt rosegat que fos.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 15

Quan va tenir elaborada la teoria de la situació, es va sentir alleujada i va deixar d'importar-li que ningú li parlés. Es va treure les sabates i va notar un gran descans. Seia en una de les zones menys concorregudes de la festa, amb l'esquena repenjada a la paret i les cames estirades. Com que no volia arriscar-se a vessar la beguda a la catifa, se la va acabar de seguida.

Hi havia un home dret al seu costat.

—¿Com has vingut? —li va preguntar.

Li van fer pena els peus feixucs i grossos de l'home. Li feia pena qualsevol que hagués d'estar-se dret.

Li va dir que l'havien convidada.

—Ja. ¿Però has vingut amb cotxe?

—Caminant. —Però amb això no n'hi havia prou i, al cap d'un moment, va afanyar-se a oferir-li la resta.— He vingut amb autobús i després caminant.

Un dels homes dels del grup especial ara estava darrere de l'home de les sabates. "Una idea excel·lent", va dir. De fet, semblava disposat a parlar amb ella.

El primer home no va fer gens de cas d'aquest altre. Havia rescatat les sabates de la Greta, però ella les va rebutjar dient que li feien massa mal.

—Porta-les a la mà. O te les portaré jo. ¿Pots aixecar-te?

Va buscar l'home més important per demanar-li ajuda, però no hi era. Ara recordava què havia escrit l'home aquell: una obra de teatre sobre els dujoboris que havia causat aldarulls perquè els dujoboris havien d'anar despullats. Evidentment, no eren dujoboris reals sinó actors. I al final no els van deixar sortir despullats.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 16

Va mirar d'explicar això a l'home que l'havia ajudat a aixecar-se, però era evident que no li interessava. Li va preguntar què escrivia. Ell li va respondre que no era ben bé escriptor, que era periodista i que estava de visita a casa del seu fill i la seva filla, néts dels amfitrions. Ells —els fills— eren els que servien les begudes.

—Letals —va dir referint-se a les begudes—. Criminals.

Ara ja eren fora. Ella caminava descalça per l'herba i va esquivar un bassal amb penes i treballs.

—Algú ha vomitat aquí —va dir al seu acompanyant.

—Sí —va dir ell, i li va obrir la porta del cotxe. L'aire del carrer li havia canviat l'humor i havia passat d'una eufòria agitada a un estat d'ànim que s'acostava a la incomoditat, fins i tot a la vergonya.

—North Vancouver —va dir ell. L'hi devia haver dit abans—. ¿És això? Doncs anem-hi. The Lions Gate.

Confiava que no li preguntés què feia a la festa. Si li havia de dir que era poeta, la situació en què es trobava en aquell moment, la seva immoderació, li hauria semblat lamentablement típica. Era al vespre, però encara no s'havia fet fosc del tot. Semblava que anaven en la direcció correcta, a la vora de l'aigua i després van travessar un pont. El pont de Burrard Street. Després més trànsit, mantenia els ulls oberts i mirava els arbres que anaven passant, i després els tornava a tancar sense voler. Quan el cotxe es va aturar, es va adonar que era massa d'hora per haver arribat a casa. És a dir, a casa d'ella.

Uns arbres frondosos immensos damunt d'ells. No es

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 17

veien estrelles, però sí un reflex a l'aigua, entre el lloc indeterminat on eren i les llums de la ciutat.

—Limita't a seure i a considerar —va dir ell.

Va quedar extasiada per la paraula.

—Considerar.

—Com entraràs a casa teva, per exemple. ¿Pots fer-ho amb dignitat? No exageris. ¿Amb desimboltura? Suposo que tens marit.

—Primer t'hauré de donar les gràcies per haver-m'hi acompanyat —va dir—. Per tant, m'hauràs de dir com et dius.

Ell va dir que ja l'hi havia dit. Potser dos cops. Però hi tornava, cap problema. Harris Bennett. Bennett. Era gendre dels organitzadors de la festa. Aquells eren els seus fills, els que repartien les begudes. Ell i els fills havien vingut de Toronto. ¿En tenia prou?

—¿Tenen mare?

—És clar que sí, però és a l'hospital.

—Ho sento.

—No et preocupis. És un hospital prou agradable per a persones amb problemes mentals. O podríem dir-ne emocionals.

Ella es va afanyar a dir-li que el seu marit es deia Peter, que era enginyer i que tenien una filla que es deia Katy.

—Oh, això està molt bé —va dir ell, i va començar a fer marxa enrere.

A Lions Gate Bridge va dir:

—Perdona'm si t'he parlat així. Estava pensant si et besaria o no i he decidit que no.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 18

Ella va entendre que li deia que, per alguna raó, no es mereixia que la besés. Es va sentir mortificada, com si li hagués clavat un bolet per tornar-la a la sobrietat.

—A veure, quan passem el pont, ¿hem de girar a la dreta per Marine Drive? —va continuar—. Ja m'ho diràs.

Durant la tardor, l'hivern i la primavera següents a penes hi va haver un sol dia que no pensés en ell. Era com tenir cada dia el mateix somni en el moment d'adormir-se. Repenjava el cap al coixí del respatller del sofà i s'imaginava als seus braços. Es podria pensar que no en recordava la cara, però se li apareixia amb tot detall, la cara arrugada i d'aspecte cansat d'un home satíric que no s'estava gaire a l'aire lliure. També tenia present el seu cos, que es presentava relativament cansat però fort, i excepcionalment desitjable.

Gairebé plorava d'enyorament. Amb tot, aquesta fantasia va desaparèixer, va hivernar, quan en Peter va tornar a casa. Els afectes quotidians van passar al primer pla, llavors, fiables com sempre.

El somni, de fet, era molt semblant al clima de Vancouver: una mena d'enyorament depriment, una tristesa onírica i plujosa, un pes que li oprimia el cor.

¿I què havia de pensar del refús de besar-la, que podria considerar-se un cop poc galant?

Senzillament, el va ignorar. Se'n va oblidar del tot.

¿I de la seva poesia? Ni una frase, ni una paraula. Ni el més petit indici que mai l'hagués cultivat.

Evidentment, es permetia aquests arravataments sobre-

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 19

tot quan la Katy dormia. De vegades deia el seu nom en veu alta, acceptava la imbecil·litat i, acte seguit, sentia una vergonya abrusadora que la feia menysprear-se. Imbecil·litat, certament. Imbècil.

Llavors va venir una sotragada, la perspectiva, i després la certesa, de la feina a Lund, l'oferiment de la casa a Toronto. Un canvi d'escenari, un accés d'audàcia.

Es va trobar escrivint una carta. No començava de cap manera convencional. Res d'"Estimat Harris". Ni de "No sé si em recordes".

Escriure aquesta carta és com ficar un missatge en una ampolla…
I confiar
que arribarà al Japó.

El més semblant a un poema quan ha passat un temps.

No tenia ni idea de l'adreça. Era prou descarada i boja per trucar als que havien organitzat la festa. Però, quan la dona va contestar, se li va assecar la gola, la boca se li va convertir en una tundra i va haver de penjar. Després va anar amb la Katy a la biblioteca pública i va trobar una guia telefònica de Toronto. Hi havia molts Bennet, però ni un Harris o un H. Bennett.

Llavors va tenir una idea sorprenent: mirar les necrològiques. No se'n va poder estar. Va esperar fins que l'home que llegia l'exemplar de la biblioteca va haver acabat. Nor-

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 20

malment no veia el diari de Toronto perquè s'havia de travessar el pont per comprar-lo i en Peter sempre portava a casa el *Vancouver Sun*. Passant els fulls, finalment va trobar el seu nom al capdamunt de la columna. O sigui que no era mort. Columnista d'un diari. Naturalment, no devia voler que la gent el molestés trucant-lo a casa.

Escrivia sobre política. El text semblava intel·ligent, però a ella no li interessava gens.

Li va enviar la carta allà, al diari. No podia estar segura de si obria ell mateix el correu i, com que li va semblar que posar "privat" en el sobre era buscar-se problemes, es va limitar a escriure, després de les paraules sobre l'ampolla, el dia i l'hora de la seva arribada en tren. Sense cap nom. Va pensar que qui obrís el sobre podria pensar que era d'algun parent vell donat als estirabots. Res que l'impliqués, ni tan sols en el cas que una carta tan peculiar arribés a casa seva i la seva dona, tornada de l'hospital, l'obrís.

Evidentment, la Katy no havia entès que el fet que en Peter fos a l'andana volia dir que no viatjaria amb elles. Quan el tren es va començar a moure i ell no, i quan el van haver deixat enrere en agafar velocitat, no es va prendre gens bé aquella deserció. Tanmateix, al cap d'una estona es va tranquil·litzar i va dir a la Greta que ja el trobarien al matí.

Quan va arribar el matí, la Greta estava inquieta, però la Katy no va fer esment de l'absència. La Greta li va preguntar si tenia gana i ella li va dir que sí, i després va explicar a la seva mare —com li havia explicat la Greta abans de pujar

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 21

al tren— que ara s'havien de treure el pijama i anar a buscar l'esmorzar a un altre compartiment del tren.

—¿Què vols esmorzar?

—Crispetes. —Això volia dir Krispies d'arròs.

—A veure si en tenen.

En tenien.

—¿Ara anirem a buscar el papa?

Hi havia un espai de jocs per a nens, però era més aviat petit. L'havien ocupat un nen i una nena que, pels conjunts amb conillets a joc que duien posats, semblaven germans. Jugaven a dirigir uns cotxets l'un contra l'altre i desviar-los a l'últim moment. ¡Crac-pum-crac!

—Us presento la Katy —va dir la Greta—. Sóc la seva mare. ¿Com us dieu?

El xoc va sortir més vehement però ells no van aixecar la vista.

—El papa no hi és —va dir la Katy.

La Greta va decidir que més valia anar a buscar el llibre de Christopher Robin de la Katy i anar al vagó panoràmic a llegir-lo. Segurament no molestarien ningú perquè el servei de l'esmorzar encara no havia acabat ni havien arribat al paisatge de muntanyes més espectacular.

El problema va ser que, un cop acabat el Christopher Robin, la Katy va voler tornar-lo a començar, immediatament. Durant la primera lectura s'havia estat molt quieta, però ara començava a ficar cullerada al final de cada frase. A la següent lectura repetia una per una les paraules, tot i

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 22

que encara no estava preparada per llegir-ho sola. La Greta es temia que, un cop s'omplís el vagó, podrien molestar l'altra gent. Els nens de l'edat de la Katy no tenien cap problema amb la monotonia. De fet, l'adoraven, s'hi llançaven i caragolaven la llengua a les paraules conegudes com si fossin un caramel que pogués durar per sempre.

Un noi i una noia van pujar les escales i van seure davant de la Greta i la Katy. Van dir bon dia amb una alegria considerable i la Greta els va contestar. La Katy més aviat va desaprovar el reconeixement i va continuar recitant en veu baixa amb la mirada posada en el llibre.

Des de l'altra banda del passadís va arribar la veu del noi, gairebé tan suau com la d'ella:

Al Palau de Buckingham canviaven la guàrdia…
i amb Christopher Robin hi va anar l'Alícia.

Quan va acabar aquest, en va començar un altre.

—No m'agrada Sam-I-am.

La Greta va riure, però la Katy no. Es notava que estava una mica escandalitzada. Entenia les ximpleries quan eren paraules que sortien d'un llibre però no quan sortien de la boca d'algú sense llibre.

—Perdona —va dir el noi a la Greta—. Som de preescolar. Aquesta és la literatura que fem. —Es va inclinar des del passadís i va parlar seriosament i en veu baixa a la Katy.

—És bonic aquest llibre, ¿oi?

—Vol dir que treballem amb preescolars —va dir la noia a la Greta—. De vegades ens fem un embolic, però.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 23

El noi va continuar parlant amb la Katy.

—Potser endevinaré el teu nom, ara. A veure, ¿com te dius? ¿Rufus? ¿Rover?

La Katy es mossegava els llavis però no va poder evitar una resposta seriosa.

—No sóc un gos —va dir.

—No. Que estúpid que sóc. Jo sóc un noi i em dic Greg. Ella és la Laurie.

—T'estava prenent el pèl —va dir la Laurie—. ¿Vols que li pegui un bolet?

La Katy hi va pensar i va dir:

—No.

—"L'Alícia s'ha de casar amb un guàrdia"—va continuar en Greg—. "La vida de soldat és molt dura, diu l'Alícia."

La Kathy va repetir en veu baixa el segon Alícia.

La Laurie va explicar a la Greta que havien recorregut diverses escoles bressol fent esquetxos. En deien feina de preparació per a la lectura. Eren actors, de fet. Ara ella se n'havia d'anar a Jasper, per treballar de cambrera durant l'estiu, i hi faria uns quants números còmics. Allò no era exactament preparació per a la lectura. En deien entreteniment d'adults.

—Déu meu —va riure—. No hi ha qui ho entengui.

En Greg estava lliure i es quedaria a Saskatoon, on vivia la seva família.

Eren tots dos ben atractius, va pensar la Greta. Alts i àgils, d'un prim gairebé antinatural, ell amb els cabells negres arrissats i ella negres i llisos com una maredédéu. Quan

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 24

una mica més tard els va dir que s'assemblaven, li van respondre que de vegades, quan havien de fer segons quines gestions personals, se n'aprofitaven. Tot era molt més fàcil, però s'havien de recordar de demanar dos llits i procurar que després quedessin ben remoguts.

I ara, li van dir, ja no s'havien de preocupar més. No era res per escandalitzar-se. Després de tres anys junts, se separaven. Feia mesos que eren castos, si més no l'un amb l'altre.

—S'ha acabat el Palau de Buckingham—va dir en Greg a la Katy—. He de fer els exercicis.

La Greta es va imaginar que això volia dir que havia d'anar a baix o com a mínim al passadís per fer estiraments, però no, la Laurie i ell van tirar el cap enrere, es van aclarir la gola i es van posar a refilar, a grallar i a fer estranyes cantarelles. La Katy estava encantada i li semblava que tot allò era un regal, un espectacle per a ella sola. També es va comportar com el públic de debò, ben quieta fins que es va acabar per esclafir a riure després.

Algunes persones que volien pujar les escales s'aturaven quan anaven a posar el peu al graó, menys encantades que la Katy i sense saber com reaccionar a tot plegat.

—Ho sento —va dir en Greg, no com a explicació sinó amb un aire amistós d'intimitat. Va allargar una mà a la Katy.

—Anem a veure si trobem una zona de jocs.

La Laurie i la Greta els van seguir. La Greta confiava que no fos un d'aquells adults que es fan amic dels nens per

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 25

posar a prova els seus propis encants i, quan s'adonen de com cansen els afectes d'un nen, s'avorreixen i es posen de mal humor.

A l'hora de dinar o una mica abans ja va veure que no calia patir. El que havia passat no és que les atencions a la Katy cansessin en Greg sinó que tota una munió de nens es va afegir a la competició i ell no semblava gens cansat.

No era ben bé una competició. S'ho va muntar de tal manera que primer captava l'atenció dels nens per després fer-los prendre consciència els uns dels altres, i a continuació feien tot de jocs animats i fins i tot salvatges, però en cap cas agressius. No hi va haver cap rebequeria. Els consentits van desaparèixer; simplement no era el moment: passaven massa coses interessants. Era un miracle la barreja de relaxació i disbauxa que es gestionava en aquell petit espai. I el desbordament d'energia prometia bones migdiades.

—És increïble —va dir la Greta a la Laurie.

—S'hi implica del tot —va dir la Laurie—. No es reserva gens. És el que fan molts actors, ¿ho sabies? Ells, especialment. Fora de l'escenari, són com morts.

La Greta va pensar: Això és el que faig jo; em reservo la major part del temps. Cauta amb la Katy, cauta amb en Peter.

En la dècada que ja havien començat, però, tot i que ella no n'era gaire conscient, es prestaria molta atenció a aquestes coses. Implicar-se arribaria a tenir una significació que abans no tenia. Deixar-se portar. Donar-se. Hi havia gent que donava i gent que no donava gaire. S'havien de fer caure les barreres entre l'interior de la persona i l'exterior. L'autenticitat ho exigia. Allò que no sortia amb naturalitat, coses

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 26

com els poemes de la Greta, eren sospitoses, fins i tot reprovades. Evidentment ella va continuar fent com sempre, escorcollant i indagant, defensant la contracultura amb ungles i dents. Però, de moment, la seva filla s'havia rendit a en Greg i a tot el que feia; ella li estava sincerament agraïda.

A la tarda, com havia predit la Greta, tots els nens van anar a dormir. En alguns casos, les seves mares també. D'altres jugaven a cartes. En Greg i la Greta van acomiadar la Laurie amb la mà quan va baixar a Jasper. Ella els va bufar petons des de l'andana. Va aparèixer un home més gran que li va agafar la maleta, la va besar amb afecte, va mirar cap al tren i va saludar en Greg. En Greg li va tornar la salutació.

—El seu noviet d'ara —va dir ell.

Més salutacions quan el tren es va posar en marxa i, a continuació, ell i la Greta van agafar la Katy i la van portar al compartiment, on es va quedar adormida entre tots dos, adormida al bell mig d'un sotrac. Van fer córrer la cortina del compartiment perquè entrés aire ara que no hi havia perill que la nena caigués.

—És imponent tenir un fill —va dir en Greg. Aquesta era una altra paraula nova en aquell temps, si més no per a la Greta.

—Coses que passen —va dir ella.

—¡Ets tan serena! El següent que diràs és "Així és la vida".

—No ho diré —va dir la Greta, i se'l va mirar fixament fins que ell va moure el cap i va riure.

Li va explicar que havia començat a actuar a partir de la religió. La seva família pertanyia a una secta cristiana que la

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 27

Greta no havia sentit anomenar mai. Era una secta no gaire nombrosa però molt rica, o si més no hi havia uns quants rics. Havien construït una església amb un teatre a dins en una ciutat de la plana. Allà és on va començar a actuar abans dels deu anys. Feien paràboles de la Bíblia, però també actuals, sobre les coses terribles que passaven a la gent que no creia en el que feia. La seva família estava molt orgullosa d'ell i, evidentment, ell també ho estava de si mateix. No se li hauria acudit mai explicar-los el que passava quan els conversos rics anaven a renovar els seus vots i a revitalitzar la seva santedat. En tot cas, li agradava molt rebre afalacs i li agradava actuar.

Fins que un dia se li va acudir la idea que podia continuar actuant sense haver d'aguantar tota la faramalla de l'església. Va mirar d'explicar-ho amb educació, però li van respondre que estava governat pel diable. Ell va dir ha, ha, ja ho sé jo, qui governa.

—No et pensis que tot era dolent. Encara crec en les pregàries i tot això. Però mai no vaig poder explicar a la meva família el que havia passat. Si els hagués explicat la meitat de la veritat, els hauria matat. ¿No coneixes gent així?

Ella li va dir que quan en Peter i ella es van traslladar a Vancouver, la seva àvia, que vivia a Ontario, s'havia posat en contacte amb un pastor de l'església que hi vivia. Els va anar a veure i ella, la Greta, el va tractar amb displicència. Ell li va dir que pregaria per ella, i ella li va contestar no cal que es molesti. L'àvia s'estava morint en aquell temps. La Greta es va sentir avergonyida i, cada cop que hi pensava, l'empipava haver sentit vergonya.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 28

En Peter, tot això, no ho entenia. La seva mare no havia anat mai a l'església però, segurament, una raó per la qual havia travessat les muntanyes amb ell a coll era que podrien ser catòlics. Deia que probablement els catòlics tenien un avantatge: podien viure tranquils fins que es morien.

Aquesta va ser la primera vegada que li va venir en Peter al cap des de feia estona.

El fet és que ella i en Greg anaven bevent mentre desgranaven aquesta conversa turmentada però també en certa manera reconfortant. Ell havia tret una ampolla d'ouzo. Ella era raonablement cauta amb l'alcohol, com feia sempre que tornava a beure des del dia de la festa d'escriptors, però li feia efecte, prou efecte perquè comencessin a fer manetes i després uns quants petons i abraçades. Tot això es va produir al costat de la nena adormida.

—Més val que ho deixem —va dir la Greta—. Si no, pot arribar a ser lamentable.

—No som nosaltres —va dir en Greg—. Són uns altres.

—Digue'ls que parin doncs. ¿Que saps com es diuen?

—Espera un moment. Reg. Reg i Dorothy.

—Deixa-ho córrer, Reg —va dir la Greta—. La nena és innocent.

—Podem anar al meu compartiment. No és gaire lluny.

—No tinc cap...

—Jo en tinc.

—¿No els portes a sobre?

—És clar que no. ¿Quina mena de bèstia et creus que sóc?

Així, doncs, es van allisar la roba arrugada, van sortir d'esquitllentes, van cordar amb cura tots els botons de la

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 29

cortina del compartiment on dormia la Katy i, amb una certa despreocupació fantasiosa, van anar del vagó de la Greta al d'ell. No calia: no van trobar-se ningú. La gent que no era al vagó panoràmic fent fotos de les muntanyes sense fi era al cotxe bar o dormint.

Al compartiment desordenat d'en Greg van continuar el que havien deixat a mitges. No hi havia espai per a dues persones estirades pròpiament, però van posar-se l'un sobre l'altre. D'entrada no paraven de riure sufocats, després van venir les grans batzegades de plaer, sense mirar enlloc més que als ulls ben oberts de l'altre. Mossegant-se per reprimir algun soroll ferotge.

—Bonic —va dir en Greg—. Molt bé.

—He de tornar.

—¿Tan aviat?

—La Katy pot despertar-se i em trobarà a faltar.

—D'acord, d'acord. Jo m'he de preparar per Saskatoon, de fet. ¿I si hi arribem just en plena acció? Hola, mama. Hola, papa. Perdoneu-me un minut que...

Es va arreglar una mica i se'n va anar. De fet, no la preocupava gaire qui es pogués trobar. Se sentia feble i espantada, però lleugera com un gladiador —ho va pensar realment així i va somriure— després d'una sessió a l'arena.

En tot cas, no va trobar ni una ànima.

El gafet de baix de la cortina estava descordat. Estava segura que l'havia cordat. Tanmateix, obert i tot, era difícil que la Katy hagués pogut sortir i segurament ni ho hauria intentat. Una vegada que la Greta va sortir un moment per anar al lavabo, li va explicar ben explicat que no havia d'in-

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 30

tentar seguir-la, i la Katy li havia dit: "No ho faré", com si el simple fet de suggerir-ho fos tractar-la com un infant.

La Greta va descórrer les cortines del tot i, quan ho va haver fet, va veure que la Katy no hi era.

Va embogir. Va estirar el coixí, com si una nena de la mida de la Katy hagués pogut tapar-s'hi. Va picar la manta com si la Katy s'hagués amagat a sota. Es va controlar i va mirar de pensar on s'havia aturat el tren, o si s'havia aturat, durant l'estona que havia passat amb en Greg. ¿Podia ser que, mentre estava aturat, si és que s'havia aturat, hagués pujat un segrestador i s'hagués endut la Katy?

S'estava dreta al passadís, mirant de pensar què havia de fer perquè el tren s'aturés.

Llavors va pensar, es va obligar a pensar, que no podia haver passat una cosa així. No siguis ridícula. La Katy es devia haver despertat i, en descobrir que ella no hi era, havia sortit a buscar-la. Tota sola, l'havia anat a buscar.

Ha de ser per aquí. Ha de ser per aquí. Les portes dels dos extrems del vagó pesaven massa perquè la nena pogués obrir-les.

La Greta a penes es podia moure. Se li havia buidat el cos i el pensament. Allò no podia haver passat. Torna, torna al moment abans d'anar-te'n amb en Greg. Para allà. Para.

A l'altra banda del passadís hi havia un seient buit amb un jersei de dona i una revista per fer avinent que estava ocupat. Més enllà, un compartiment amb tots els gafets cordats, com abans el d'ella, el d'elles. Va obrir la cortina d'una revolada. El vell que hi dormia es va girar cap a l'altra banda però no es va despertar. Era impossible que amagués algú.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 31

Quina imbecil·litat.

Llavors un nou temor. Suposem que la Katy havia sortit cap a un o altre extrem del vagó i realment havia aconseguit obrir la porta. O que havia seguit una persona que havia obert la porta davant d'ella. Entre vagó i vagó hi havia una plataforma curta que permetia salvar el buit que els separava. Allà es podia notar el moviment del tren d'una manera brusca i alarmant. Una porta feixuga darrere teu i una altra al davant, i a cada banda de la passera unes plaques de metall molt sorolloses que tapaven els graons per on baixaves del tren quan s'aturava.

Sempre es recorrien de pressa, aquests conductes on el brogit i el balanceig et recordaven que les coses s'ajuntaven d'una manera que no semblava tan inevitable com això. Gairebé fortuït, però amb una urgència excessiva, tot aquell brogit i balanceig.

La porta de l'extrem del vagó era feixuga fins i tot per a la Greta. O potser era que estava esgotada pel pànic. Va empènyer amb l'espatlla amb totes les forces.

I allà, entre els vagons, sobre una d'aquelles plaques de metall que feien un soroll eixordador, hi havia la Katy asseguda. Els ulls esbatanats i la boca lleugerament oberta, astorada i sola. No plorava, però quan va veure la seva mare va esclafir en plors.

La Greta la va agafar, se la va carregar al maluc i va tornar a empènyer la porta que acabava d'obrir.

Tots els vagons tenien noms que commemoraven batalles, exploracions o canadencs il·lustres. El nom del seu vagó era Connaught. Mai no l'oblidaria.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 32

La Katy no tenia cap mal. No se li havia enganxat la roba com podria haver passat a les vores afilades de les plaques movedisses de metall.

—T'he anat a buscar —va dir.

¿Quan? ¿Feia un moment o just després que la Greta hagués sortit del compartiment?

Segurament que no. Algú l'hauria vista allà, l'hauria agafat i hauria fet sonar l'alarma.

El dia era assolellat, però no gaire calorós. Tenia les mans i la cara força fredes.

—Pensava que series a les escales —va dir.

La Greta la va tapar amb la manta a la seva llitera, i va ser llavors quan es va posar a tremolar com si tingués febre. Es trobava malament i, de fet, tenia ganes de vomitar.

—No m'empenyis —va dir la Katy, i es va escapolir dels seus braços—. Fas mala olor.

La Greta es va apartar i es va quedar ajaguda d'esquena.

¡Era tan terrible pensar en tot el que podia haver passat, tan terrible! La nena encara estava tibada com a senyal de protesta, apartant-se d'ella.

Algú hauria trobat la Katy, segur. Una persona decent, no una persona dolenta, l'hauria vista i l'hauria portada a un lloc segur. La Greta hauria sentit l'anunci consternat, la informació que s'havia trobat una nena tota sola al tren. Una nena que deia dir-se Katy. Ella hi hauria anat corrents des d'on fos en aquell moment, després d'arreglar-se una mica, hauria corregut a reclamar la nena i hauria mentit dient que només havia anat al lavabo de dones. S'hauria espantat, però s'hauria estalviat la imatge que tenia ara de la Katy as-

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 33

seguda en aquell espai sorollós, indefensa entre els dos vagons. Sense plorar, sense queixar-se, com si pensés quedar-se allà asseguda tota la vida i no hi hagués cap explicació per oferir-li, cap esperança. Estranyament, tenia els ulls inexpressius i la boca badada just un moment abans d'adonar-se que arribava el rescat, que és quan va poder començar a plorar. Només llavors va poder recuperar el seu món, el seu dret a sofrir i a queixar-se.

Ara deia que no tenia son, que es volia llevar. Va preguntar on era en Greg. La Greta va contestar que se n'havia anat a dormir, que estava cansat.

Van anar juntes al vagó panoràmic per passar la resta de la tarda. No hi havia gairebé ningú. La gent que feia fotos se'n devia haver cansat a les Muntanyes Rocalloses. I, com havia dit en Greg, les planes els deixaven aplanats.

El tren es va aturar una estona curta a Saskatoon i van baixar unes quantes persones, en Greg entre elles. La Greta va veure que el rebia una parella que devien ser els seus pares. També una dona amb cadira de rodes, segurament l'àvia, i diverses persones més joves que eren per allà, alegres i una mica intimidades. Cap d'ells tenia pinta de ser membre de cap secta ni gens estricte ni desagradable.

Però ¿com es podia detectar amb certesa una cosa així?

En Greg es va girar i va mirar cap a les finestres del tren. Ella li va fer un gest amb la mà i, en veure-la, ell li va respondre igual.

—Mira, allà hi ha en Greg —va dir a la Katy—. Mira, allà baix. Ens està saludant. ¿Per què no el saludes?

Però la Katy va trobar massa difícil buscar-lo. O no ho

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 34

va intentar. Va desviar la mirada amb un aire formal i lleugerament ofès, i en Greg, després d'un últim gest bufonesc, també es va girar. La Greta pensava que potser la nena el castigava per haver-la abandonat i es negava a trobar-lo a faltar o ni tan sols reconeixe'l.

Molt bé, si les coses havien d'anar així, deixem-ho córrer.

—En Greg t'estava dient adéu —va dir la Greta quan el tren va engegar.

—Ja ho sé.

Mentre la Katy dormia al seu costat a la llitera aquella nit, la Greta va escriure una carta a en Peter. Una llarga carta que pretenia que fos divertida sobre tota la mena de gent diferent que es podia trobar en un tren. La preferència que tenien la majoria per mirar a través de la càmera en comptes d'observar la realitat, coses així. El comportament força acceptable de la Katy. Evidentment, res sobre la desaparició de la nena ni sobre la por. Va enviar la carta quan ja havien deixat enrere per sempre les prades i la picea negra i, per alguna raó, el tren s'havia aturat a l'estació de Hornepayne.

Tota l'estona que havia estat desperta en aquells centenars de quilòmetres l'havia dedicat a la Katy. Era conscient que mai no s'hi havia dedicat tant. Sí que s'ocupava de la nena, la vestia, l'alimentava, hi parlava, durant les hores que estaven juntes i en Peter era a la feina. Però la Greta tenia altres coses a fer a la casa i la seva atenció a la Katy sempre era espasmòdica, la seva tendresa tot sovint tàctica.

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 35

I no solament per la feina de la casa. Tenia altres pensaments que excloïen la nena. Fins i tot abans de la preocupació inútil, esgotadora i poc assenyada per l'home de Toronto, hi havia l'altra feina, la poesia que li semblava que havia fet mentalment la major part de la seva vida. Ara li semblava que era una altra activitat que traïa la Katy, en Peter, la vida. I ara, per culpa de la imatge que tenia al cap de la Katy asseguda tota sola en el terrabastall del metall entre vagons, era una altra cosa que ella, la mare de la Katy, hauria de deixar.

Un pecat. S'havia dedicat a altres coses. Decidida, s'inclinava per trobar interès en coses que no tenien res a veure amb la nena. Un pecat.

Van arribar a Toronto a mig matí. A la costa oest, feia un dia fosc i hi havia una tempesta d'estiu amb llampecs. La Katy no havia vist mai una commoció com aquella i la Greta li va dir que no calia espantar-se, però no semblava que ho estigués. Com tampoc no la va espantar la foscor encara més gran amb il·luminació elèctrica que van trobar en el túnel on es va aturar el tren.

—Nit —va dir.

La Greta va dir que no, que no, que ara que ja havien baixat del tren només havien de caminar fins al fons del túnel. Després unes quantes escales amunt, o potser hi hauria escales mecàniques, i després ja serien en el gran edifici i més tard a fora, on agafarien un taxi. Un taxi era un cotxe, res més, i les portaria a casa. A la seva casa nova, on viurien

estimada texto 4 def:Maquetación 1 27/02/13 13:03 Página 36

durant un temps. Hi viurien durant un temps i després tornarien amb el papa.

Van pujar una rampa i van trobar unes escales mecàniques. La Katy es va aturar, com també la Greta, fins que la gent les va atrapar. Llavors la Greta va alçar la Katy, se la va carregar al maluc i se les va enginyar per agafar la maleta amb l'altre braç, inclinant-se i topant amb les escales en moviment. Al capdamunt, va deixar la nena i van agafar-se les mans un altre cop sota la llum zenital i brillant de Union Station.

Allà, els que anaven davant seu van començar a dispersar-se cap als que s'esperaven i els cridaven pel nom, o simplement s'acostaven a agafar-los la maleta.

Com aquest que agafava la d'elles. Algú va agafar la maleta, va agafar la Greta i la va besar per primer cop, d'una manera decidida i festiva.

En Harris.

Primer un ensurt, després un regirament dels budells de la Greta, una immensa recomposició.

Va mirar d'arrapar-se a la Katy però, llavors, la nena es va deixar anar i es va alliberar.

No va intentar escapar-se. Ella, la Katy, simplement esperava el que havia de passar a continuació.